

TIJDSCRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

9^e Jaargang

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1901

**Bouwstoffen voor eene Geschiedenis van het
Nederlandsche Geld- en Muntwezen.**

Fob. CXLJ V^{so}.

*Copie van der Ordonnancie
up t stuck van der munten ge-
maict in den jaere XIIIJ^o vier
ende dertich XXIIJ in Julio.*

PHILLIPS bij der gracie Goids Hertoge van Bourg. etc. doen cond allen luden, dat wij mit goeder meyninghe ansiende ende wael overdenckende die groote achterwesen ende verliese die onse gemeene ondersaten ende goede cooplude van onse landen, een lange tijt gehad ende geleden hebben, overmits den inbreken van der ordonnancie van onser munte die also niet bewaert noch van onsen ondersaten onderhouden en heeft geweest veel ende alrehande diversche ende conterfeyte munten zijn gecoomen vuyt menigen landen ende heerschippien gemaict ende geslagen up tie ordonnancie ende nader conterfeytinghe van onsen pennijn. beyde van goude ende van zilver de welcke loop ende ganck gecregen hebben boven hooren prijse ende waerde overal in onsen lande van H. van Z.

ende van V. omdat zij gelijk den onsen ontfanghen genoomen ende vutgegeven hebben geweest. Also dat daerom alle goede munten verlopen ende soe upgeclommen zijn, dat men qualick thans onder onsen gemeenen luyden die voorsz. goede penn. ende munten sal weeten te taxeren ofte prijsen up hoere waarde, om die vermeenichthede der quader ende conterfeyter penn. voorsz. Ende indien dat ten besten by ons ende onse lande hier in niet voorsien en hadde gesijn het waer gescepen geweest dat die coopmanscappen ende wailvaert onser lande daer bij te nyente ende verderfflick ende oock al dat goede gelt in corten tyden versteken ende onse ondersaten mit listicheyt ontogen geworden soude hebben. Twelck ons al te onbevallick geweest ende groote ongenouchte daer in gehad soude hebben mair wij die alle wege als recht is ende reden eyscht mit goeden meyninghe ende mit alle onser herten poogen ende arbeyden willen in die vordernisse ende wailvaert onser gemeenre luyden ende ondersaten van H. van Z. ende van V. hebben geordonniert ende geslooten bij goetduncken ende ingeven van onsen landen van Brabant, Vlaendren, Henegouwen, Hollant, Zeellant ende Vrieslant voorsz. ende bij goeden rijpen rade ende groote voorsienicheyt van veele goede notabele parsoonen die hem vuterlick daerin bemoeden ende tot meeniger tijt daerom vergadert hebben geweest een nyeuwe voet van eenre munte beyde van goude ende van zilver dewelcke wij alreede doen wercken van sulcker waerden gewichte ende aloye gelyck hier na bescreven ende verclaert staat. Dats te weeten eerst eenen pen-

ninck van goude geheten Phillipus die houden sal XXIIJ carathen ende drie vierendeel ende een zestienden deel van een caraet fijns goudts sijmer (sic) 1) sulck ende also fijn in aloye als den nobel van engelant nu t(er) tijt loop hebbende, ende van LXVIJ^{1/2} in die troy-sche marck eenen halven Ingelschen t(er) remedie in de snede, welcke onse voorsz. penninck loop ende ganck hebben sal voor iiij β gr. der nyer zilver muntten hier na verclaert. Item eenen penninck geheten halve Phillipus van gelijcken aloye ende remedien van CXXXV in der sneden vuyter troy-scher marck voor IJ β gr. van den voorsz. zilveren munte, van welcken penn. wij hebben sullen van elcker troy-scher marck voor onse sleyschat ende brassage 2) eenen Phillipus ende die overbate die coopman. Item eenen zilveren penninck van IJ gr. van v. d. 3) Conincx zilveren in aloye LXXIJ vuyter Troy-scher marck wercx, een greyn in aloye ende eenen halven penn. van IJ gr. in die snede t(er) remedien up elck marck wercx, ende voort halve groote vierendeel ende achtendeelen van grooten gealloyeert ende gesneden alsoot behoort na dese voorsz. penn. van IJ groote. Ende dese zilveren munte sal men oock van nyeux ende jegenwoordelic van onser wegen voortan doen slaen daer of wij van elcker Troy-sche marck zilveren voor onse sleyschat ende brassage hebben sullen XV groote ende die coopman XXIJ β IX d. gr. vuytgesteken die penn.

1) Er staat duidelijk sijmer — dat zal moeten zijn ijmer.

2) Sleyschat. Zie over dat woord „de Navorscher“, jaargangen: XXIV, bl. 568, 584; XXV, bl. 64, 187; XXVI bl. 300.

Brassage = muntloon.

3) v. d. = vijf deniers.

van goude ende van zilver in de ordonnancie deear up gemaict verclaert welcke penn. van goude ende van zilver gelijk die benoomt ende bescreven staen onse muntmeesters van Hollant die nu zijn, die angenoomen ende beloofd hebben up ten ketel ende up alle hoer goeden jegens ons te verbeuren die te doen wercken ende maken in sulcker waerden ende van sulcken aloye ende gewichte als voorsz. staet. Ende want wij sijmer (sic) willen ende bij deser ordonnancie van onser munten voorsz. meynen te verhoeden die groote dwalinghen des payments voorsz. Soe hebben wij voir ons ende onsen nacommelingen graven of gravinnen van Hollant geloofd ende geloven jegenwoordelick mit desen onsen brieve, onsen lande ende goede steden van Hollant v. Zeellant ende v. Vrieslant voorsz. dese voorsz. penn. van goude ende van zilver so zij genoemt ende gescreven staen te doen maken ende wercken ende die voorsz. munte also te onderhouden *twintich jaeren lanck* achter een naestcomende geduerende daer dat eerste jaer of begonnen ende inginck up S^e Maertinsdaghe in den winter lestleden, dat was up ten XJ^{en} dach van November int jaer ons Heren als men screef duysent CCCC drie ende dertich ende sal eynden ende vuytgaen daer na up ten selven Sinte Maertinsdach over XX jaer voorsz. Ende mits dese voorwaerde ende geloften voorsz. zoe sullen wij mede gehouden zijn dese voorsz. penn. van goude ende van zilver niet te doen verargen noch te lichten in eeniger manieren ende oock binnen den tijt voorsz., geen andere munte ofte penn. doen slaen dan voorsz. is. Ende sullen

hierom onse voorsz. lande ende steden v. H. van Z. ende v. V. voorsz., of die geene die des van hoere wegen machtich wesen sullen alweege alst hem genougen sal, buyten onse oft sonder consent van ons te hebben up tie voorsz. penn. van goude ende van silver prouwe ende assaye moogen doen nae hoere goetduncken ende wille up dat zij altijd daarbij weeten moogen of hem die muntmeesters quytten, ende also wercken als zij van rechtswegen schuldich zijn te doen. Ende oft tot eeniger tijt gebeurde, dat wij sijmer (sic) hoopen dat niet zijn en sall dat onse muntmeesters voorsz. die nu zijn of namaels onse muntmeesters van Hollant werden mochten hem verboesden of versuymelich werden wouden in onser munten voorsz. also dat bij hem onse munten gearcht of in eeniger wijs gelicht werde 1), niet jegenstaende die verbeurnisse van hoer lijve ende goede voorsz. ende wij bij versuymenisse over die onderhoryge geen correctie en deden, ofte en wouden doen als wij mit rechte schuldich waren ende wij des vermaent werden zoe sullen dan onse lande ende steden van H. v. Z. ende van V. voorsz., binnen eenre maent na der maninghe voorsz. over den onderhorygen moogen rechten ende dat verhalen an sijnen lijve, gelijk ende in alre manieren off wij selver dat deden doen, ende of dat bij ons geschiet waer sonder yet daer an te misdoen ofte breucken jegens ons ende onser heerlicheynt in eeniger wijs, maer omdat die kennisse van onser munte ons alleen van onser hooger heerlickheynt wegen, ende nie-

1) Slechter of in eeniger wijs lichter gemaakt werde.

mant anders toe en behoort, mit anders die breucken ende beteringen daertoe dienende, Ende dat eenighe dese voorwaerde ende overdrachte voorsz. verstaen mochten in achterdeele van onser heerlicheyt voorsz. ende trecken in toecoomende tijden, tot horen profyete ende voirdele tselve dat voorsz. is, Soe ist dat wij dit willen ende begeren te behouden onse rechten ende heerlicheden als reden is verclaren ende kundigen hier of onse meyninge in deser manieren dat so wes in den punten van der munten voorsz. bij ons overgegeven is, dat niet coomen noch wesen en sal in eenigen hinder achterdeele ofte preiudicie van ons onse rechten of heerlicheden voorsz, maer hebben alleenlick dese werve 1) dit gedaen ende geconsentert in vordernisse van ons ende onser munten ende om die wailvaert van onsen gemeenen lande voorsz. also dat wij ende onse nacommelingen teynden die tijt van XX jaren voorsz. van dese voorwaerden ende ordonnancie quyte ende vrij wesen sullen ende sullen dan mit onser munte ende hooge heerlicheyt moogen doen ende disponeren gelijck ende in alre manieren als wij gedaen mochten hebben eer dat dese voorwaerden ende overdrachten aldus geschiet ende bij ons overgegeven waren sunder yemant him des te bewinden of eenich seggen daer in te hebben mits die ordonnancie voorsz. ende behoudelick altijt in allen anderen saken onse rechten ende heerlicheden voorsz. Ende des te getuyghe soe hebben wij onsen segel an desen brief doen hangen, Ende omdat die

1) Werve = maal, keer.

hoochgeboorne vorste Hertoghe van Bourgoën. onse lieve genad. Here voirn. zijnen lande ende gemeene steden van H. v. Z., ende v. V. voorsz. gelooft heeft alle de voorsz. punten te houden ende te volcoomen gelijk voorsz. staen, soe hebben wij steden van H. van Z. ende van V. hier na benoomt desgelijcx wederom gelooft ende gewillecoert voor ons ende onsen gemeenen poorteren ende inwoneren onsen genaden Here voorsz. ende sijnen nacomelingen te houden te voldoen ende te volcoomen wael ende getruwelick alle ordonnancien, verbonden, voorwaerden ende punten die in deser rolle gescreven staen ende daer dese jegenwoordige brief deursteken is, ende sullen alle punten ende voorwaerden geset in der voorsz. rolle wael ende getruwelick na onser bester weetentheyt up ten onderhorygen of den geenen die ter contrarie hier inné deden, dat helpen berechten ende verhalen ende doen vervolgen ende executeeren tot oorboor ende proffyte van onsen voorsz. genaden Here ende zijnen munte voorsz., ende voort alle saken endé verbonden hantieren ende plegen na inhoud der rolle voorsz. niet jegenstaende eenighe punten daer in begrepen die ter contrarie wesen of dienen mochten, onsen privilegien handvesten rechten of haercoomen die wij hebben ende gebruycken moogen, Behoudelick in allen punten die der voorsz. rolle niet jegen en dragen onse handvesten, privilegien ende rechten ende teynden den tijt van den XX jaeren voorsz. die te gebruycken gelijkkerwijs als wij dese eer dat wij onsen genad. Here dese voorwaerden ende geloften voorsz. gedaen hadden. Ende des te getuyge

soe hebben wij burgemrn scepenen ende rade der steden van Haerlem, Delf, Leyden, Amsterdam, Goude, Rotterdam, Hoorn, Alckmaer, Schiedam, Gornichem, Schoonhoven, Oudewater, Heusden, Naerden, Woerden, Enghuysen ende Medemblyck elcx voor ons selven Ende wij burgmrn scepenen ende rade der stede van Middelburch ende van Ziericxee oock elcx voor ons selven bij goetduncken van onser gemeenre vroescip ende rijkheyt desen brief besegelt mit onser stede segelen hier angehangen. Ende of an desen brieve een of twee segelen off meer gebraken, soo dat die ten vollen niet besegelt en ware als zij behoorde ende voorsz. is, nochtans sal hij mitter ordonnancie voorsz. van weerden ende van sulcker machten blijven ende wesen als of hij te vollen ende geheelick besegelt waere. Gegeven up ten XXII^{en} dach in Julyo int jaer ons Heren duysent CCCC vier ende dertich. Geteykent bij mijnen Here den Hertoge grave van Hollant. C. Baroen.

Fol. CXLII V^{so}

Copie van den transfixe deur den voorsz. brief.

Ordinancie van der nyeuwer munte overdragen ende geslooten in onsen name ende van onser weegen bij onsen getrouwen Rade gecommitteert ten saken onser lande van Holland van Zeeland ende van Vrieslant in onse absencie ende bij onsen gemeenen steden onser landen voorsz. die hier voor in desen jegenwoordigen brief benooimt staen.

Eerst soe ordineren wij ende verbieden scharpelick

dat na inganck van, deser ordinancie geen munte van goude loop hebben sal in onsen lande van H. v. Z. ende v. V. voorsz. in coopen in vercoopen noch andersins dan die pennijn van goude geheten Phillipus die wij nu tegenwoordelick ende van nyeux doen slaen, ende eenen anderen penninck geheten halve Phillipus van gelijcken aloye de welcke penn. houden ende waerdich wesen sullen in den gewichte ende in den aloye gelijk in desen selven brief verclaert staen. Ende desgelijcx dat geen silveren munte loop en hebbe dan die nyeu munte van silver te weeten den penninck van twee groote die wij nu mede doen slaen, groote halve groote vierendeele ende achten-deele van grooten gealloyert ende gesneden alsoot behoort na den voorsz. penninck van twee groote, welcke penninghe van silver houden ende waerdich wesen sullen in den gewichte ende in den aloye gelijk mede voer in den brief verclaert is. Ende daartoe alsulcke penninge van goude ende van zilver die mede loop hebben sullen in sulcker manieren als hier na in dezer ordonnancie voorsz. genoomt ende verclaert staen. Ende so wie andere penn. van goude of van zilver dan boven of onder gescreven staen, ontfinde of vuytgave dat soude wesen als van den gulden pennijnck up tie boete van vijf scell. gr. munte voorsz. van elcken pennijnck een pont gr. nederwairt. Ende van elcken pennijnck van silver desgelijcx van een lb gr. nederwairt up tie boete van vijf pennijnck groot. Ende van een £ gr. tsij in goude oft in silver up tie boete van thien scellinge gr. ende boven den voorsz. pont gr. int avenant van v. ð gr. van elc pont gr.

Item want in eenige steden ende sloten vreemde munten gemaict ende geslagen hebben geweest ende zij penn. van goude ende van silver van de maecsle, prente ende vorme van den onsen of genouchgelijck ende die uitgegeven onder den prijs ende wairden van onsen penn. de welke nochtan van ander ende mynder gewichte ende aloye zijn, wair inne wij ende onse ondersaten ende gemeene landen hebben geweest ende zijn grootelic bedrogen bescadicht ende verarmt, ende souden noch meer wesen, werde daer in niet voirsien, wij willende hier up remedieren hebben geordineert ende bevolen, ordineren ende bevelen dat alsulke muntmeesters, muntenairs wercluyde ende andere officiers van munten die aldus zullen slaen wercken munten ende conterfeyten onse voirsz penn. van goude of van silver in vorme, maecsle of printe van den onsen of diergelijcke, dat men die voirsz. muntmeesters muntenairs, werckluyde ende andere officiers van munten letten ende arresteren sal in onse voirsz. landen van H. v. Z. ende v. V. ende andere onse heerlicheden wair men die vynden ende gecrijgen sal moogen ende van himluyden sonder verdrach oic pugnacie en correctie doen in lijve gelijcken van valschen muntenairs ende up dat men se niet gecrijgen en kan zij sullen gebannen zijn tot eewigen dagen uut alle onse landen.

Item dat nyemant wesende rentmr tresorier bailliu, scout oft andere officier hostillier makelair wisselair marschipper tavernier oft woukenair oft hoere wijve clercken oft mesnyede ¹⁾ oft gesinne voirtaen na den

1) Meysnyede - bedienden.

inganck van dese ordonnancie en ontfange noch uut en geve de penn van goude die loop sullen hebben bij deze voirsz. ordonnancie, ten zij dat zij hebben haere rechte gewichte up tie boete van v β gr. te verbueren van elc stuck goudts zijn gewichte niet hebbende dat alsoe uitgegevene soude wesen die welke men dair nae in stucken snijden sal in die wisselen ende dan dair of geven zijn rechte weerde.

Item dat alle rentmrs bailliuwen ende andere officiers ons voirsz. landts ontfanen zullen alle onse renten demeynen ende exploiten bij den voirsz. penn. ten p̄sē (presente) verclairt in dese tegenwoirdige ordonnancie ende desgelijc sullen zij die weder uitgeven up tie boete van v β gr. ende boven desen verlaten te wesen van hoere officien ende niet abel noch weerdich te zijne den tijt van drie jaeren dair nair die zelve officie oft andere te hebben ofte te gecrijgen.

Item zoe wie hij zij poirter of inwonende binnen onsen voirsz. landen van H. Z. ende V. oft vreemde die bevonden sal werden mit billoene van goude of van silver gesmolten of ongesmolten om dat te dragen uut den voirsz. lande tbilioen sal verbuert zijn tegens ons ende boven desen sal hij verbueren voir elcke troysche marck te weten van den goude XIJ £ gr. ende van den silver XXJ β VIIJ d. gr. der voirsz. munte, wel verstaende al worde yemant alsoe bevonden mit billoene, om dat uut te dragen oft voeren al hadde hij andere manieren van penn. gemingelt mitten selven billioene oft anders over him ongemin-gelt dat zelve billioen sal verbuert zijn ende met die

andere penn. voirsz. Ende bij alsoe dat hij aldus niet vonden en worde dragende oft voerende uut den voirsz. landen t voirsz. billioen const men nochtan up dien geprouven mit warachtigen getugen binnen jaere ende binnen dage nae dat tsuck gevallen zoude zijn hij soude gecondempneert werden in zulke boete als voirsz. is te weten in XIJ £ gr. voir elc marc gouts ende XXJ β VIIJ d. gr. van elc marc zilvers bij alsoe dat men him gecrijgen of gevangen kan binnen onsen voirsz. landen van H. Z. ende V. ende zullen gerekent zijn voir billioen soe dat men dat niet en sal moegen dragen of voeren uut den voirsz. landen van H. Z. ende V. alle manieren van goude oft van silver uutgeseyt alleene den saluyt van Vrancrijcke den voirsz. onsen nyeuwen penn. van goude ende van silver, den nobel van Ingelant Rijnsche gul. nobelen van Vlaenderen ducaten genevijnen (Fol. CXLIIJ) ende gulden van Florencen ende oic geheele vasseele ende juweelen van goude ende van silvere, die elc naer zijnen staet ende oeck silversmede ende munsemeyers uut zullen moegen voeren ongebroken zonder fraude het en waere dat zij die uitvoerden in meyninge die te vercopen over stoffe ende materie de welke vasseele oft juweelen up dat zoe waire verbuert zijn zouden, ende voirt zoude die ghene diese alsoe uitvoeren soude dat beteren ende dair of gecorrigiert zijn gelijck die ghene die billioen uut den lande voeren sullen.

Item dat alle wisselaers gehouden zullen zijn elke diet an him begeeren sal te wisselen zijn goude ende te geven van den penn. die gerekent zullen wesen voir

billioen hoere gerechte weerde wel ende getrouwelic up een derdendeel van eenen gr. nae van elc stuck dat zij dair of hebben souden in die munte ende dit up tie boete van v β gr. van elken pennijnck welke wisselaers nae dat zij van den coop eens sullen zijn ende eer zij den prijs betalen sullen sculdich wesen up tie selve penn. te snijden in tegenwoirdicheyt van den ghenen die se hem vercoopen, ende zullen dair toe die voirsz. wisselaers sculdich zijn up tie taefle van hoere wissele altoes openbairlic upgerecht hebben een schare dienende om te snijden sulke penn, up tie boete van v £ gr. alsoe dicke ende menichwerve als men himlieden bevijnden sal sonder te hebben alsulke opgerechte scharen up hoir wisseltaefel voirsz.

Item dat wisselaers sullen gehouden zijn te dragen of te doen dragen in de voorsz. munte alle t billoen dat zij gecregen sullen hebben terstont als zij hebben, Te weeten in goude weder het zij van den voorsz. gesneden penn. of andere totter waerde van IIIJ marck, of van zilver tot L marck coninckx silvers troyssche gewichte of ten lancxsten binnen achte dagen daer nae up die peyne van tselve billioen te verbeuren jegens ons, binnen den welcken achte dagen zij sullen oock moogen vercrijgen meer billioens om dat een mitten anderen te dragen in der voorsz. munten up dattet him gelieft, behouden dien dat die bailliuwen, schouten ende andere onse officiers mit eenighe van den gerechte van der stede ende plaetsen sullen visiteren die wisselen ende huysen van den wisselaers also meenichwerf als hem gelieven ende goetduncken sall ende vinden zij billioen totter waerde, te weeten

van goude tot twee marck of van zilver tot XX marck sij sullen segelen in den name van ons ende sullen also laten in den handen van den voorsz. wissellaers, totter tijt dat zijs van goude sullen hebben IIIJ marck ende van zilver L marck, ende bij alsoe dat zijs vonden IIIJ marck van goude ende L marck van zilver ende die voorsz. wissellaers dat niet en wilden dragen in den voorsz. munte, dan ten eynde van de voorsz. achte dagen, die selve officiers sullen dat moogen seynden in der voorsz. munte ten coste van den voorsz. wissellaers, behouden dien dat zij hem schuldich zijn genouchte te doen van der waerde daer of ten prijse van der voorsz. munte.

Item sullen die voorsz. wisselaers gehouden zijn telcker werve als zij geleverd sullen hebben hoor billioen in der voorsz. munten van den selven billioen te nemen certificacie van den waerdeyne van der munten voorsz., ende die selve certificacie up tie boete van vijff pond groote binnen drien dagen na dat zij thuyse gecoomen sullen zijn te leveren ende over te geven den bailliu schout of rechter van der stad daer hij wonachtich sal zijn ter precensie van den gerechte van der selver stad de welcke bailliu schout of rechter gehouden wert daer of gewach te maken in zynre rekenijnghe voor die geene die van onser weegen geordonneert sullen zijn hoor rekenijnghe te hooren ten eynde dattet blijcken mach of die meesters van derselver munte gemunt sullen hebben al tbillioen dat him gebracht wert welcke certificacie die voorsz. waerdeyn gehouden sal weesen te geven sonder eenigen cost.

Item sal gehouden zijn die voorsz. waerdeyn van

derzelver munten te wesen voor oogen daer men ontfangen sall tbillioen dat gebrocht sal zijn in der voorsz. munten of zijn geswooren clerck, bij also dat hij hadde redelick belet ende dat te doen registreren om daer of te certificeren den voorsz. gecommiteerde eens siaers ende als hijs versocht wert van onser wegen up van gepriveert te weesen van zijnre officia ende van gerekent te zijn menedich ende ver-zwooren.

Item dat nyemand tzij wisselaers of anders houden en sall binnen der stad van Dordrecht noch elder binnen onsen voorsz. lande van H. Z. of V. tafel noch banck om tontfane tgelt van den cooplyuden ende te maken hoor paymenten up die peyne van den banne van drie jaren.

Item dat nyemand en sal moogen coopen bilyoen binnen onsen voorsz. lande van H. van Z. ende van V. het en zij om te leveren in der voorsz. munten up tselve bilioen jegens ons verbeurt te wesen ende daer toe up die boete van thien pond groot vuytgescheyden 1) goudsmede die sullen moogen coopen om te verwercken in haren ambochte tot XX marck teenen male ende tot eenrewerve sonder fraude ende die mesmakers een half marck om hoir ambochte ende oock die tafelettiers een half marck om dat voort te vercoopen eenigen wisselaer of dat selve te leveren in onser voorsz. munte up dat hem gelieft. Behouden dies dat elck also wel van onsen voorsz. landen van H. Z. ende V., als van buyten sal moogen coopen

1) Uitgezonderd.

schalen croesen ende anderen juweelen ende vayssele
 ongebrooken om zijn slijten ende useren sonder
 fraude behouden oock dien dat nyemand en coope
 noch en vercoope eenich zilver meer dan na gelande 1)
 van sijne waerden na deser jegenwoordiger ordon-
 nancie, te weeten troyssche marck conincx zilver
 XXIJ ρ IX d. gr. van onser munten voorsz.

Item dat onse officiers elck binnen zijnen be-
 drijve sullen moogen gaen, alijt alst hem goet ende
 oorbaerlick duncken sall mit eenen van onsen ge-
 rechte van dier plaetse de welck van den gerechte
 sullen gehouden zijn bij hooren eede daer toe
 te verstaen also dick als zij versocht sullen wer-
 den bij onsen voorsz. officiers ten huysse van den
 voorsz. wisselaers maseniens tafelettiens wokenaers
 weder zij poorters zijn of geene ende andere sus-
 pecte om te ondersoucken tbillioen ende ander saken
 noopende dese voorsz. ordonnancie ende hier toe te
 doen alsoot behoeren sall int welck zij sullen moogen
 neemen den eed van den voorsz. persoonen bij also
 dat hem gelieft ende desgelijcx van hooren knapen
 ende dienaren ende van alle anderen die daer of
 sullen moogen weeten te spreken.

Uit Register der Rekenkamer van Holland en Zee-
 land, op den rug getiteld: *II. Eerste Geluwe*
Register P 1460.

FRED. CALAND.

Wordt vervolgd.

1) naar gelang.